

Tupakka- ja nikotiinipolitiikan kehittämistyöryhmä

Aika: maanantai 7.3.2022 klo 12.00–13.45

Paikka: Teams-kokous

Osallistuminen: (x) läsnä, (–) ei paikalla

<i>Puheenjohtaja:</i> Ilkka Oksala, EK	(x)	Outi Luoma-aho, VM	(x)
<i>Varapuheenjohtaja:</i> Jari Keinänen, STM	(–)	Merja Sandell, VM	(–)
<i>Sihteerit:</i>		Heikki Luoto, EHYT ry	(–)
Mervi Hara, Suomen ASH	(x)	Katri Saarela, EHYT ry	(x)
Jaana Markkula, STM	(x)	Pekka Puska, Suomen ASH ry	(x)
Hanna Ollila, THL	(x)	Annamari Rouhos, Suomen ASH ry	(–)
<i>Jäsenet ja varajäsenet</i>		Matti Rautalahti, Duodecim	(x)
Mikael Ekblad, SaSu tieteellinen nvk	(x)	Anna-Mari Hekkala, Duodecim	(–)
Outi Salminen, SaSu tieteellinen nvk	(–)	Riitta Työläjä, SAK	(x)
Jussi Holmalahti, Valvira	(x)	Timo Koskinen, SAK	(–)
Kari Kunnas, Valvira	(–)	Tuula Vasankari, Filha ry	(x)
Tiina Laatikainen, THL	(–)	Patrick Sandström, Filha ry	(–)
Otto Ruokolainen, THL	(–)		

MUISTIO

1. Kokouksen avaaminen, muistion hyväksyntä ja läsnäolijoiden toteaminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen. Hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio ja todettiin läsnäolijat.

2. Kehittämistyöryhmän jäsenten odotukset työskentelylle: yhteenveto

Mervi Hara esitteli yhteenvedon työryhmän jäsenten edellisessä kokouksessa ilmaisemista odotuksista kehittämistyöryhmän työskentelylle. Esille nousivat tuolloin jäsenten puheenvuoroissa seuraavat teemat: 1. veropolitiikka, 2. maahantuonti, 3. uudet nikotiinituotteet, 4. tupakkalainsäädännön toimeenpanon tehostaminen, 5. savuttomat elinympäristöt, 6. tupakasta vieroitus, 7. eriarvoisuutta vähentävät toimet ja 8. muut.

Keskustelussa näitä täydennettiin vielä tuomalla esiin tupakkavieroituksen osaamisen vahvistamisen ja vieroituksen saatavuus (ml. työterveyshuollon ja tulevien hyvinvointialueiden rooli) sekä kohdentaminen myös mielenterveyskuntoutujiin.

Vastaavasti tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön ehkäisy on tarpeen nostaa, ja siinä mm. kouluterveydenhuollolla tärkeä rooli. Keskusteltiin lisäksi tarpeesta laajentaa savuttomia asuinyhteisöjä ja elinympäristöjä sekä tuoda esiin nikotiinin roolia karsinogeneesissä. Uusimmat tutkimustiedot antavat myös myönteisiä viitteitä laajojen tupakoinnin lopettamiskampanjoiden tehosta.

Päätökset:

Sovittiin, että kehittämistyöryhmä voisi mietinnössään kiinnittää huomiota tarpeeseen toteuttaa ehdotetut lakiuudistukset heti seuraavan vaalikauden alussa, jotta ne saataisiin mahdollisimman nopeasti voimaan.

Nyt esiintuotuja mahdollisia toimia ei ole löyty lukkoon, vaan kokonaisuus täydentyy kehittämistyöryhmän työskentelyn aikana esimerkiksi tehtävän kartoituksen ja THL:n kansainvälisen katsauksen pohjalta. Uusien toimien esittäminen on siis mahdollista myöhemminkin.

3. Teams-ryhmätyötilan esittely

Käytiin läpi ryhmätyötilan toiminnallisuuksia ja käytön ohjeistusta.

4. Kirjallisista kuulemisista sopiminen

Jaana Markkula esitteli sihteeristön laatiman ehdotuksen kehittämistyöryhmän kuulemisista, joita tehdään kartoituksen, työryhmän ja jaoston kokousten asiantuntijakuulemisten, työpajatyöskentelyn sekä loppuvaiheessa eduskuntaryhmille esittelyn ja mietinnön lausuntokierroksen kautta.

Työryhmätyöskentelyn alkuun tehdään kartoitus Webropol-kyselyllä, jossa kartoitetaan mahdollisia ehdotuksia nikotiinituotteiden käytön sääntelemiseksi, asuntoyhteisöjen savuttomuuden edistämiseksi ja muiksi ehdotuksiksi tupakkalain tavoitteen saavuttamiseksi. Kartoitus lähetetään suomeksi ja ruotsiksi keskeisille viranomaistahoille, ammattiliitoille ja -järjestöille, kohderyhmien edustajille, muille järjestöille sekä elinkeinotoimijoiden sekä teollisuuden edustajille. Vastausaikaa kartoitukseen on 31.3.2022 asti. Kesällä (jaostot) ja tarvittaessa syksyllä (kehittämistyöryhmä) järjestettävissä työpajoissa pyritään saamaan täsmennystä ehdotuksiin.

Päätökset:

Todettiin, ettei kartoituksessa tarvita sidonnaisuuksien ilmoittamista, mutta lisätiedoille ja kommentteille on hyvä varata tilaa. Kartoituksen vastaanottajalistaa täydennettiin seuraavasti: Lääketeollisuus ry, Orion, Hyvinvointiala HALI ry, Kuntaliitto, Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry, Skooppi ry, Suomen Psykiatriyhdistys, Suomen keuhkolääkäriyhdistys, Suomen Työterveyslääkäriyhdistys, Suomen Työterveyshoitajaliitto sekä Sähkösavukekappiaat ry. Hyvinvointialueiden kuulemista pidettiin myös tärkeänä. Todettiin, ettei ulkomaisia järjestöjä kuulla eikä myöskään Suomen Anti-piratismiyhdistystä. Sen sijaan sovittiin, että kartoituskysely lähetään myös työryhmän ja jaostojen jäsenille, jotka voivat halutessaan jättää vastaamatta, sillä he pääsevät esittämään näkemyksensä myös työryhmätyöskentelyn aikana.

Mikäli kirjallisten kuulemisten perusteella tarvitaan täsmennystä, ko. taho voidaan kutsua kuultavaksi kehittämisryhmään tai jaostoon. Sovittiin, että sihteeristö tekee seuraavaan kokoukseen yhteenvedon kuulemisista ja ehdottaa, mitä kuulemisessa esille tulleista asioita käsiteltäisiin kehittämistyöryhmässä ja mitä jaostoissa.

5. Jaostojen työn käynnistäminen

Jaana Markkula esitteli jaostojen työn käynnistämistä (ml. jäsenet). Jaostot käsittelevät seuraavia teemoja: 1) nikotiinituotteiden (ml. nikotiinikorvaushoitotuotteet) käyttö ja sääntely ja 2) asuntoyhteisöjen savuttomuus ja sääntely. Ikärajakysymys sekä muut savuttomat ympäristöt kuin asuntoyhteisöt käsitellään yleisessä kehittämistyöryhmässä.

Päätökset:

Käynnistyvän kartoituksen jälkeen voidaan täsmentää työnjakoa yleisen kehittämistyöryhmän ja jaostojen välillä. Jaostojen järjestäytymiskokoukset ovat nyt ennen seuraavaa kehittämistyöryhmän kokousta, ja jaostot voivat tuoda omia ajatuksiaan tehtäväksiannosta seuraavaan kehittämistyöryhmän kokoukseen.

Muutetaan jaostojen jäsenistöä työryhmän ehdotuksen mukaisesti: Mikael Ekblad siirtyy nikotiini- jaostoon

ja Matti Rautalahti asuntoyhteisöjä koskevaan jaostoon. Muutoin jaostot ja niiden työn aikataulutus hyväksyttiin esitetyn mukaisesti.

6. Kansainvälisen katsauksen toteuttamistapa

Hanna Ollila esitteli THL:n ehdotuksen kansainvälisen katsauksen toteuttamisesta, joka tehdään edellisessä vuoden 2018 kehittämistyöryhmän mietinnön tueksi koostettuun katsaukseen nojaten. Selvitys uusista avauksista tehdään tutkimuskirjallisuuden ja tupakka- ja nikotiinipolitiikassa edistyneiden maiden viimeaikaisten kansallisten strategioiden pohjalta.

Mietintöön tehdään koonti uusista avauksista, joiden tueksi esitetään saatavilla oleva tutkimusnäyttö. Tulokset esitellään työryhmälle elokuussa. Selvitys aloitetaan jaostoissa työstettävillä teemoilla, joista jatketaan niiden ulkopuolelle jääviin teemoihin. Alustavia tuloksia voidaan esitellä näin ollen jaostoille jo ennen elokuuta. Selvityksen tulokset voidaan tarvittaessa ryhmitellä jaostojen teemojen mukaan myös työryhmän mietintöön.

Päätökset:

Tulokset kirjoitetaan osaksi työryhmän mietintöä eikä erillistä raporttia tehdä. Keinoja koskevien ehdotusten lisäksi katsaus sisältää viimeisimmät tiedot tupakka- ja nikotiinituotteiden käytöstä sekä mahdollisuuksien mukaan sen aiheuttamista kustannuksista.

Ilkka Oksala on vielä erikseen yhteydessä THL:n pääjohtaja Markku Tervahautaan tämän katsauksen tekemisestä.

7. Seuraavat kokoukset ja muut mahdolliset asiat

Kehittämistyöryhmän kevätkauden kokoukset pidetään seuraavasti: to 21.4. klo 12.30–14.30, to 19.5. klo 10.00–12.00 ja to 9.6. klo 10.15–12.15.

Tiedoksi: STM on päättänyt täydentää kehittämistyöryhmää Tullin jäsenellä ja varajäsenellä. Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö tupakkalaista on valmistunut.

Päätös:

Kokoukset pidetään Teams-kokouksina, kunnes valtioneuvosto linjaa toisin, mutta silloinkin kokoukset järjestetään hybridinä joko STM:n tai vaihtoehtoisesti EK:n kokoustiloissa.

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 13.45.

Ilkka Oksala, puheenjohtaja

Mervi Hara, sihteeri